

Výstava Tajemství půdy se bude účastnit v národní soutěži muzeí Gloria Musaealis. Přijďte se na nálezy z geniz podívat i Vy!

PRAHA 3. června 2022 – Až do konce června je k vidění výstava [Tajemství půdy: Nálezy z geniz českých a moravských synagog](#), která se koná v [Regionálním muzeu v Chrudimi](#) a v synagoze v Luži. Výstava představuje výběr z ojedinělého souboru předmětů, které našli pracovníci Židovského muzea v Praze (ŽMP) v uplynulých desetiletích na půdách českých a moravských synagog. Kromě toho je na výstavě nyní ke shlédnutí film Tajemství půdy a k zakoupení i obsáhlý katalog v češtině a angličtině. Výstavu a publikaci Židovské muzeum v Praze plánuje přihlásit do národní soutěže muzeí [Gloria Musaealis](#).

„Výstava Tajemství půdy dokumentuje křehkost objektů hmotné kultury a upozorňuje na torzovitost našeho poznání. Seznamuje s genizou, která však nenabízí setkání s nedůležitými pozůstatky židovské přítomnosti. V genizách včetně těch u nás se po desetiletí rozpadaly předměty, jejichž původní tvary a barvy můžeme mnohdy jen odhadovat. Není možné v úplnosti poznat jejich původní podobu a občas ani funkci, ale přesto umožňují působivě nahlédnout do světa zaniklých židovských komunit nejen ve východních Čechách,“ uvedl ředitel ŽMP Leo Pavlát.

Výstava míří na východní Čechy

Výstava je zaměřena především na genizové nálezy z východních Čech a alespoň dočasně je tak vrací do regionu, v němž sloužily svým židovským majitelům. Právě objev genizy v synagoze v blízké Luži byl impulzem k rozsáhlému výzkumu synagogálních půd, který vyústil do projektu Tajemství půdy. Z lužské genizy také pochází většina jedinečných exponátů, včetně fragmentů svatostánku, misky na vybírání milodarů, návrh epitafu či efemerní předměty, jako jsou zdobené vývěsky s oznámením o výsledku voleb výběřčího milodarů ve svaté obci Luži.

„Návštěvníci mohou zhlédnout bohatství nálezů z českých a moravských geniz. Vedle synagogálního textilu se v genizách objevují i jedinečné kusy oděvu, jako jsou například cidákly, slavnostní mužské vesty, opatřené modlitebními třásněmi. Ty u nás známe pouze díky genizám. Kromě toho připravujeme film Tajemství půdy, kde text namluvil herec a ředitel Divadla na Vinohradech Tomáš Töpfer. Film bude později k vidění na stránkách projektu,“ řekla kurátorka Lenka Uličná.

Amulety chránily židovskou komunitu proti zlým silám

Část výstavy je věnována předmětům, které měly zajišťovat ochranu obydlí nebo lidí proti zlým duchům, bouřce, lupičům či nemocem, proti ohni nebo potopě. Drobné, přibližně čtvercové pergamenové svitky vkládané do schránek na veřejích dveří, zvaných mezuzot, a miniaturní proužky pergamenu v krabičkách s koženými modlitebními pásky se zřejmě vyvinuly z amuletů. Ty měly v judaismu po tisíciletí nezastupitelné místo.

Relativně malý počet amuletů v genizových nálezech souvisí s tím, že je někdy obtížné je identifikovat. Jako amulet totiž mohly sloužit i nenápadné fragmenty biblických textů, např. úryvky z Žalmů, nebo vyobrazení různých symbolů, jako je sedmiramenný svícen, menorah, desky zákona nebo Davidova hvězda.

Výstava nabízí návštěvníkům i nahlédnutí do zákulisí Židovského muzea v Praze – prostřednictvím krátkého videa ukazuje, jak se zde genizové nálezy zpracovávají. Jejich stav je totiž mnohonásobně horší než u jiných, často i starších předmětů. Po prvních pokusech o záchranu genizových nálezů se cílem restaurátorů postupně stalo „zachování principu genizy“. Návštěvník expozice tedy vnímá, že vystavené předměty byly určeny k zániku.

Nálezy bude možné zhlédnout i online

Nálezy z geniz lze také zhlédnout prostřednictvím online [sbírkového katalogu](#) a sociálních sítí [Facebook](#) a [historypin](#). Kromě toho budou k projektu v průběhu příštího roku spuštěny specializované webové stránky. Další výstava nálezů z geniz se uskuteční v Plzni ve druhém čtvrtletí příštího roku se zvláštním zřetelem k nálezům ze západních Čech.

Projekt ŽMP Tajemství půdy je podpořen Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem prostřednictvím [Fondů EHP](#). ŽMP obdrželo na projekt dotaci z Fondů EHP 2014–2021 v maximální výši 16 808 175 Kč, což je cca 90 % z celkových způsobilých výdajů projektu 18 774 834,00 Kč.

Kontakty pro média:

Ředitel ŽMP

Leo Pavlát

E: leo.pavlat@jewishmuseum.cz

T: +420 222 749 205

Vedoucí odboru rozvoje a vztahů s veřejností

Tomáš Tetiva

E: tomas.tetiva@jewishmuseum.cz

T: +420 222 749 281

M: +420 603 867 285

Kurátorka sbírky rukopisů a nálezů z geniz na papíře

Lenka Uličná

E: lenka.ulicna@jewishmuseum.cz

Židovské muzeum v Praze

U Staré školy 141/1, 110 00 Praha 1

E: pr@jewishmuseum.cz

T: +420 222 749 211

web: www.jewishmuseum.cz